

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА У ФІНАНСУВАННІ
ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ГАЛУЗЕЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

М. І. Крупка, М. М. Яремик

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
просп. Свободи, 18, Львів, 79008, Україна*

Визначено актуальність державної підтримки високотехнологічних галузей національної економіки України. Розглянуто ключові ознаки, що характеризують вітчизняне виробництво. Зокрема, виявлено залежність держави від експорту сировини та напівфабрикатів, зменшення показника наукоємності ВВП, низького рівня результативності науково-дослідних робіт у вигляді патентів на корисні моделі та невисоку економічну значущість інноваційних результатів, що визначається грошовою вартістю інноваційної продукції. Зазначені вище показники та їх динаміка впродовж останніх років свідчить про потребу державної підтримки для розвитку наукомістких галузей національної економіки. Висвітлено стан та проблеми системи бюджетного фінансування інноваційної діяльності. Запропоновано заходи щодо удосконалення чинної системи державної підтримки високотехнологічних галузей економіки та стимулювання їх експорту з врахуванням зарубіжного досвіду.

Ключові слова: високотехнологічні галузі національної економіки, інноваційна діяльність, науково-технічна діяльність, конкурентоспроможність, державна підтримка, бюджетне фінансування, державно-приватне партнерство, державне замовлення, стратегія розвитку.

Постановка проблеми. Характерною рисою світового господарства є застосування інноваційних рішень, а також впровадження технологій та розробок у виробництво з метою підвищення його ефективності та створення продукції із високою часткою доданої вартості. Розвиток та підтримка вітчизняних високотехнологічних галузей є важливою складовою формування конкурентоспроможної національної економіки. Однак вплив глобалізації та прискорення темпів науково-технологічного прогресу щороку посилюють відставання України від розвинених країн. І в той час роль держави як гаранта інноваційного поступу вимагає розроблення та реалізації комплексних заходів підтримки інноваційної активності суб'єктів господарювання, які б створили сприятливі умови для їхнього використання високих технологій в умовах сьогодення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Важливий внесок у дослідження особливостей розвитку високотехнологічних галузей національної економіки й обґрунтування ролі державної підтримки інноваційного розвитку країни зробили такі вітчизняні вчені, як Ю. М. Бажал, О. Д. Василик, А. С. Гальчинський,

В. М. Геєць, Н. Б. Демчишак, В. Г. Дем'янишин, М. І. Діба, М. І. Кульчицький, А. С. Кузнєцова, О. М. Колодізєв, І. О. Лютий, Т. В. Майорова, С. В. Онишко, В. М. Опарін, А. А. Пересада, О. Б. Саліхова, Л. І. Федулова, Н. І. Чухрай, З. В. Юринець, С. І. Юрій та інші. Проте, незважаючи на проведені ґрунтовні дослідження, все ще актуальними залишаються питання побудови дієвого механізму фінансування інноваційної діяльності з використанням бюджетних інструментів та моніторингу за їх результативністю.

Мета статті — дослідження проблем у фінансуванні найбільш наукомістких секторів національної економіки за рахунок бюджетних коштів та пошук шляхів його покращення в умовах трансформації національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні високотехнологічність є визначальною характеристикою розвинених країн світу, що відображає їх здатність комерціалізувати наукові дослідження й розробки у масове виробництво. Однак чинна модель державного регулювання економіки України не створює належних стимулів для розвитку й підтримки сучасного постіндустріального укладу. Згідно з даними статистичних досліджень, нині високотехнологічні галузі в Україні формують лише 11,3 % ВВП та 6,9 % експорту [11], що порівняно з інноваційними лідерами є дуже незначною часткою.

Незважаючи на те, що сьогодні серед пріоритетних завдань уряду задекларовано розвиток та підвищення інноваційного потенціалу вітчизняних галузей промисловості, однак із року в рік національна економіка ґрунтується на експортно-сировинній моделі, яка не є джерелом економічного зростання (рис. 1). Зазвичай залежність держави від експорту сировини та напівфабрикатів зумовлює її невисокий рівень економічного розвитку і не надає перспектив бути конкурентоспроможною у міжнародному поділі праці. З огляду на ці міркування, дуже важливо створювати передумови та захищати національний ринок високотехнологічної продукції.

Окрім товарної структури експорту економіки, серед ключових ознак, що визначають високотехнологічність виробництва, можна виділити:

- Показник наукомісткості ВВП, величина якого щороку зменшується і за рахунками 2017 року становила 0,45 % (рис. 2) і є найменшим показником за 2010–2017 роки.

Отже, можемо констатувати, що науково-дослідницька діяльність у країні втрачає здатність виконувати економічну функцію. Водночас частка бюджетного фінансування наукової і науково-технічної діяльності у ВВП становить лише 0,16 % у 2017 році, що є критично низьким показником порівняно з часткою витрат на наукові дослідження й розробки у ВВП країн ЄС-28 (за 2016 рік у середньому становить 2,03 %), а також загалом не відповідає визначеному згідно з положеннями статті 48 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [8] обсягу — не менше 1,7 % від ВВП країни.

- Кількість зареєстрованих патентів на винаходи, що є відображенням результативності науково-дослідних робіт. Упродовж 2010–2017 років в Україні було видано всього 102 330 патентів, з яких лише чверть (26 %) припала на винаходи,

а інша частина — патенти на корисні моделі [4, с. 150]. Це є свідченням того, що 74 % запатентованих розробок не відповідають винахідницькому рівню, а також підтверджує те, що процес реєстрації корисних моделей значно простіший, дешевший та швидший порівняно з патентуванням винаходу.

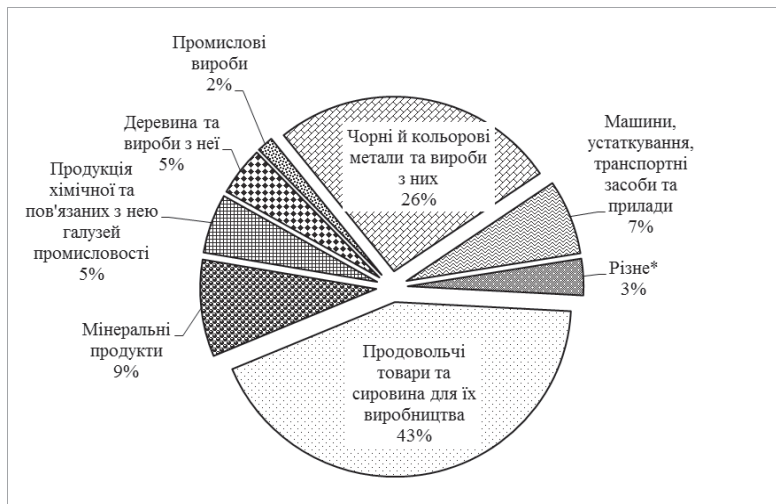

Рис. 1. Товарна структура національного експорту у 2018 році
Джерело: складено авторами на основі [6]

- Показником економічної значущості інноваційних результатів є грошова вартість інноваційної продукції, обсяг якої в галузях промисловості України (разом із видобування корисних копалин) у 2017 році становив 17,7 млрд грн, або 0,6 % від загального обсягу ВВП.

Зазначені вище показники та їх динаміка впродовж останніх років свідчать про те, що в основі розвитку вітчизняної економіки є застосування незначної кількості наукових розробок, тоді як у розвинених країнах світу приблизно 90 % приросту ВВП зумовлено результатами інноваційної діяльності [3, с. 116]. Насамперед таке становище зумовлене обмеженим доступом вітчизняних наукових установ та підприємств до фінансових ресурсів. Згідно з актуальними даними Державної служби статистики України, у 2017 році лише 16,2 % серед проаналізованих промислових підприємств займалися інноваційною діяльністю, а основним джерелом її фінансування були їхні кошти, що становили 84,5 % від загального обсягу витрат на інновації [4, с. 83].

Оскільки ринок високотехнологічного виробництва сьогодні перебуває на етапі становлення, то важливою передумовою його успішного розвитку в країні має бути підвищення ліквідності вітчизняних інноваційних підприємств. Тому ще однією важливою проблемою для розвитку наукомістких галузей національної економіки є низький рівень системи державної підтримки інноваційної діяльності, окремі започатковані стимули якої були скасовані впродовж останніх років змінами до відповідних бюджетних та інших законів.

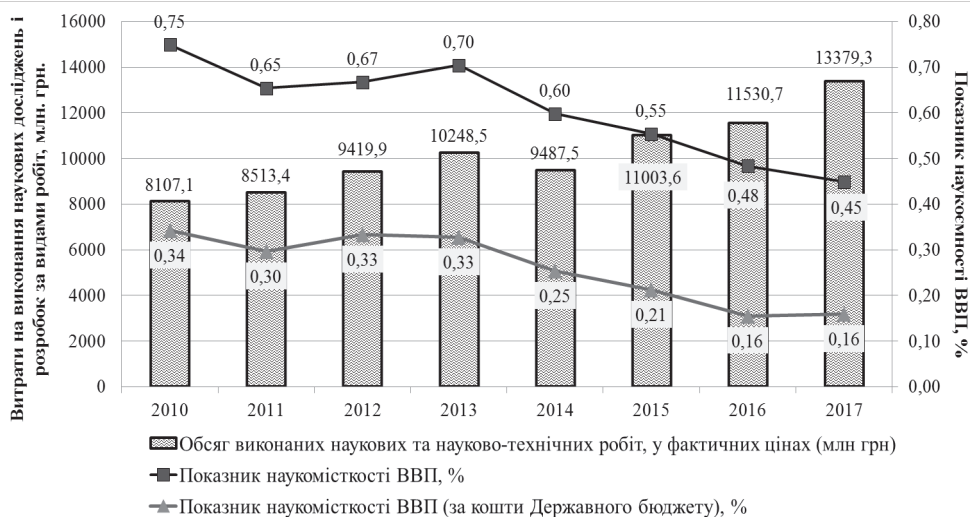

Рис. 2. Динаміка показника наукомісткості ВВП (%) та загального обсягу виконаних наукових та науково-технічних робіт (млн грн) впродовж 2010–2017 рр. в Україні

Джерело: розраховано авторами на основі [4]

Серед недоліків чинної системи бюджетного фінансування інноваційної діяльності, окрім її недостатнього обсягу, чільне місце посідають проблеми оптимального розподілу базового й програмно-цільового фінансування для забезпечення проведення фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок. У 2017 році загальний обсяг видатків бюджету на їх фінансування становив 6 118,26 млн грн, із них 67,99 % припадає за рахунок загального фонду. У розрізі напрямів бюджетного фінансування найбільші частки видатків загального фонду було спрямовано на фундаментальні наукові дослідження — 62,7 % та на прикладні дослідження і розробки — 34,14 %, а найменші — на державні цільові наукові і науково-технічні програми (ДЦНТП) — 0,4 %, на розробки за державним замовленням — 0,61 % та на проекти у межах міжнародного науково-технічного співробітництва — 0,22 %. Загалом за підсумками 2017 року співвідношення обсягів витрат на виконання досліджень і розробок становить 22 : 24 : 54 [13, с. 15–16]. Вважається, що оптимальне співвідношення має становити 15 : 25 : 60 [1, с. 146]. Порівнюючи співвідношення 2017 року із 2016 роком, необхідно зазначити зростання частки витрат на виконання фундаментальних і прикладних наукових досліджень водночас із зменшенням частки витрат на виконання науково-технічних (експериментальних) розробок, яка все ще залишається на вкрай низькому рівні (19 : 22 : 59).

Важливо зазначити, що в умовах дефіциту фінансових ресурсів особливо актуальними є інструменти програмно-цільового фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності. Упродовж останніх років в Україні відбувається зменшення кількості та укрупнення державних цільових програм, зокрема у науково-технічній

сфері (далі — ДЦНТП), водночас частка видатків бюджету на їх фінансування не перевищує 6,0 %. Отже, у 2017 році обсяг видатків бюджету на виконання ДЦНТП становив 96,8 млн грн, що у загальному обсязі фінансування досліджень і розробок становить 2,3 %, серед яких 91,7 % спрямовано на фінансування науково-технічних (експериментальних) розробок, 6,8 % — на прикладні наукові дослідження та 1,5 % — на фундаментальні наукові дослідження [13, с. 59].

Водночас дослідження, що фінансуються розпорядниками коштів державних цільових програм, практично не мають свого логічного завершення у вигляді комерційно потрібних високотехнологічних товарів і послуг, здатних конкурувати на зовнішніх ринках. Передусім це пояснюється відсутністю чіткої стратегії держави у напрямі інноваційного розвитку. Незважаючи на те, що Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» [9] визначено 6 пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки на період до 2020 року, то впродовж 2012–2017 рр., результати їх фінансування за рахунок бюджетних коштів свідчать про продовження тенденції суттєвого домінування досліджень і розробок, які фінансувалися за рахунок коштів загального фонду державного бюджету у рамках одного з пріоритетів, а саме «Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави».

На наш погляд, це свідчить про всеохоплюваність цього пріоритетного напрямку та необ'єктивний відбір пріоритетів на основі поєднання різних критеріїв відбору — виду наукових досліджень (із зазначеного пріоритету) та їх тематичної спрямованості (для інших п'яти пріоритетів). Водночас у рамках 6 пріоритетів постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 № 942 [7] виділено 48 тематичних напрямів, із яких фінансувались у 2017 році — 43. Така кількість програм свідчить про розпорошеність бюджетних коштів у рамках фінансування інноваційної діяльності, а дані аналітичних довідок із року в рік зазначають про нерівномірний розподіл фінансування — для одних вкрай низький обсяг, а для окремих — його відсутність.

З метою оптимізації розподілу бюджетних коштів, спрямованих на розвиток науково-технічної та інноваційної діяльності, першочерговим завданням має стати посилення співпраці між підприємствами, університетами та дослідними установами, а саме розвитку державно-приватного партнерства та державного замовлення для прискореної трансформації наукових результатів у комерційно потрібні інноваційні продукти й робочі місця, котрі забезпечують високу додану вартість та добробут. Досягнення цієї мети вимагає чіткого визначення моделі фінансування інновацій в Україні, з огляду на досвід країн ЄС. Наприклад, у Німеччині перевага віддається насамперед науково-технологічній експертизі проектів та визначенню їхньої відповідності стратегічним інтересам держави щодо отримання першості у певних технологічних напрямках; тоді як у Франції — акцент насамперед зроблено на економічну складову, зокрема встановлення рентабельності вкладених державних коштів у реалізацію дослідницьких та інноваційних проектів [14, с. 47].

Для ефективного розвитку державно-приватного партнерства особливо актуальною є підтримка інновацій з використанням грантів, субсидій, безвідсоткових кредитів, позик, що підлягають поверненню; надання гарантій щодо полегшення доступу до банківських позик та додаткового капіталу (венчурного, бізнес-ангелів); зміцнення фінансових умов малих та середніх підприємств і підтримка їх зростання. Винятково важливим у процесі модернізації вітчизняної економіки та переходу до інноваційної моделі розвитку є формування раціональної структури державного замовлення, основою якого має бути високотехнологічна інноваційна продукція, а також доцільним є використання окремих державних замовлень на інноваційну продукцію [2, с. 118].

Щодо ролі держави у процесі гарантування повернення кредитів потенційним інноваторам доцільно розглянути питання формування відповідних фондів на державному та місцевому рівнях. Така система фінансування, імовірно, була б ефективнішою, оскільки ґрунтувалася б на різноаспектному підході до відбору інноваційних проектів у контексті затверджених програм інноваційного розвитку як на рівні держави, так і органів місцевого самоврядування. Однак водночас важливим фактором є обґрунтований механізм надання державних гарантій, оскільки неповернення позик зумовлює марне витрачання коштів бюджетів [2, с. 119].

На наш погляд, з-поміж проблемних питань формування бюджетної політики у сфері інноваційної та науково-технічної діяльності ключовим все ж є проведення постійного моніторингу ефективності використання бюджетних коштів, що дає змогу за потреби вносити коригування до програм фінансування або враховував актуальні потреби з метою збереження стратегічного напрямку та досягнення визначених цілей. Фактично обов'язок проведення цього моніторингу покладено на Державну аудиторську службу України, однак її висновки мають лише рекомендаційний характер, а результати аудиту не завжди беруться до уваги.

Підкреслимо, що першим кроком до удосконалення процесу фінансування наукових установ за бюджетні кошти стало розроблення Міністерством освіти і науки України та запровадження з 2019 року базового фінансування наукової діяльності університетів за результатами їх державної атестації. Зазначимо, що це дасть змогу реально оцінювати результати наукової роботи закладів вищої освіти та стане підґрунтям для того, щоб державна підтримка надавалася залежно від ефективності їх роботи.

Висновки. З огляду на результати проведеного дослідження, звертаємо увагу на те, що попри розроблені організаційно-економічні та правові засади державного регулювання інноваційного розвитку в Україні, сьогодні ще досі не сформовано його ефективної системи бюджетного фінансування. Недостатня увага з боку держави до розвитку науково-технологічної сфери та її фінансування гальмує зростання національної економіки, слугує стимулом до витоку наукового потенціалу за кордон і переводить країну в розряд слаборозвинених. З метою подолання дефіциту бюджетного фінансування у розвиток наукових досліджень і розробок необхідно здійснювати пошук нових інструментів фінансування наукових та науково-технічних робіт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Диба М. І., Юркевич О. М., Майорова Т. В. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку України : монографія, Київ : КНЕУ, 2013. 425 с.
2. Кульчицький М. І. Бюджетне регулювання інноваційної діяльності в умовах модернізації національної економіки. *Регіональна економіка*. 2015. № 1. С. 115–121. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2015_1_15 (дата звернення: 20.05.2019).
3. Матюшенко І. Ю. Технологічна конкурентоспроможність України в умовах нової промислової революції і розвитку конвергентних технологій. *Проблеми економіки*. 2016. № 1. С. 108–120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2016_1_14 (дата звернення: 20.05.2019).
4. Наукова і інноваційна діяльність в Україні : статистичний збірник. Київ : Держкомстат України, 2017. 141 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm (дата звернення: 20.05.2019).
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 20.05.2019).
6. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 20.05.2019).
7. Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2020 року : Закон України від 06.09.2016 р. № 942-2011-п (зі змінами і доповненнями) / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/942-2011-%D0%BF> (дата звернення: 20.05.2019).
8. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 (зі змінами і доповненнями). № 848-VIII / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 20.05.2019).
9. Про пріоритетні напрямки розвитку науки та техніки : Закон України № 2623-III від 11.07.2001 р. (зі змінами і доповненнями) / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2623-14> (дата звернення: 20.05.2019).
10. Про Стратегію розвитку високотехнологічних галузей до 2025 року : Проект Закону України / Офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=8b96d8a1-8009-4c0e-a7d5-a7d96a2a7072> (дата звернення: 20.05.2019).
11. Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року : Проект Закону України від 07.08.2018. № 9015 / Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2018/10/22/innovatsiyngo-rozvitku-ukraini.pdf> (дата звернення: 20.05.2019).
12. Реалізація пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та отримані результати у 2017 р.: Аналітична довідка. Київ : Український інститут науково-технічної експертизи та інформації, 2018. 122 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/informa-tsiyno-analitychni/dovidka-realizatsiya-prioritetnikh-napryamiv-rozvitku-nauki-i-tekhniki-ta-otrimani-rezultati-u-2017-r.pdf> (дата звернення: 20.05.2019).
13. Стан розвитку науки і техніки, результати наукової і науково-технічної діяльності за 2017 рік: Аналітична довідка. Київ : Український інститут науково-технічної експертизи та інформації, 2018. 122 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/informa-tsiyno-analitychni/AD_NAUKA_2017.pdf (дата звернення: 20.05.2019).

14. Шляхи розвитку української науки: інформаційно-аналітичний бюллетень. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2016. № 5 (126). 142 с. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/napuka/2016/napuka05.pdf> (дата звернення: 20.05.2019).

REFERENCES

1. Dyba, M. I., Yurkevych, O. M., & Maiorova, T. V. (2013). Finansove zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku Ukrainy. Kyiv : KNEU (in Ukrainian).
2. Kulchytskyi, M. I. (2015). Biudzhette rehuliuвання innovatsiinoi diialnosti v umovakh modernizatsii natsionalnoi ekonomiky: Rehionalna ekonomika, 1, 115–121. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2015_1_15 (data zvernennia: 20.05.2019) (in Ukrainian).
3. Matiushenko, I. Yu. (2016). Tekhnolohichna konkurentospromozhnist Ukrainy v umovakh novoi promyslovoi revoliutsii i rozvytku konverhentnykh tekhnolohii: Problemy ekonomiky, 1, 108–120. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2016_1_14 (data zvernennia: 20.05.2019) (in Ukrainian).
4. Naukova i innovatsiina diialnist v Ukraini : statystychnyi zbirnyk. (2017). Kyiv : Derzhkomstat Ukrainy. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm (data zvernennia: 20.05.2019) (in Ukrainian).
5. Ofitsiynyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. Retrieved from <http://ukrstat.gov.ua> (data zvernennia: 20.05.2019) (in Ukrainian).
6. Ofitsiynyi sait Natsionalnoho banku Ukrainy. Retrieved from <https://bank.gov.ua/> (data zvernennia: 20.05.2019) (in Ukrainian).
7. Pro zatverdzhennia pereliku priorityetnykh tematychnykh napriamiv naukovykh doslidzhen i naukovo-tekhnichnykh rozrobok na period do 2020 roku : Zakon Ukrainy vid 06.09.2016 r. № 942-2011-p (zi zminamy i dopovnenniamy) / Ofitsiynyi veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/942-2011-%D0%BF> (data zvernennia: 20.05.2019) (in Ukrainian).
8. Pro naukovu i naukovo-tekhnichnu diialnist : Zakon Ukrainy vid 26.11.2015 (zi zminamy i dopovnenniamy). № 848-VIII / Ofitsiynyi veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (data zvernennia: 20.05.2019) (in Ukrainian).
9. Pro priorityetni napriamky rozvytku nauky ta tekhniky : Zakon Ukrainy № 2623-III vid 11.07.2001 r. (zi zminamy i dopovnenniamy) / Ofitsiynyi veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2623-14> (data zvernennia: 20.05.2019) (in Ukrainian).
10. Pro Stratehiiu rozvytku vysokotekhnolohichnykh haluzei do 2025 roku : Proekt Zakonu Ukrainy / Ofitsiynyi veb-sait Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy. Retrieved from <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=8b96d8a1-8009-4c0e-a7d5-a7d96a2a7072> (data zvernennia: 20.05.2019) (in Ukrainian).
11. Pro Stratehiiu staloho rozvytku Ukrainy do 2030 roku : Proekt Zakonu Ukrainy vid 07.08.2018. № 9015 / Ofitsiynyi veb-sait Ministerstva osvity i nauky Ukrainy. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennia/2018/10/22/innovatsiynogo-rozvitku-ukraini.pdf> (data zvernennia: 20.05.2019) (in Ukrainian).
12. Realizatsiia priorityetnykh napriamiv rozvytku nauky i tekhniky ta otrymani rezultaty u 2017 r.: Analitychna dovidka. (2018). Kyiv : Ukrainyskyi instytut naukovo-tekhnichnoi ekspertyzy ta

- informatzii. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/informatsiyno-analitychni/dovidka-realizatsiya-prioritetnikh-napryamiv-rozvitku-nauki-i-tehniki-ta-otrimani-rezultati-u-2017-r.pdf> (data zvernennia: 20.05.2019) (in Ukrainian).
13. Stan rozvytku nauky i tekhnyky, rezultaty naukovoï i naukovo-tekhnichnoi diialnosti za 2017 rik: Analitychna dovidka. (2018). Kyiv : Ukrainskyi instytut naukovo-tekhnichnoi ekspertyzy ta informatzii. Retrieved from https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/informatsiyno-analitychni/AD_NAUKA_2017.pdf (data zvernennia: 20.05.2019) (in Ukrainian).
14. Shliakhy rozvytku ukrainskoi nauky: informatsiino-analitychnyi biulleten. (2016). Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho, 5 (126). Retrieved from <http://nbuviap.gov.ua/images/nauka/2016/nauka05.pdf> (data zvernennia: 20.05.2019) (in Ukrainian).

doi: 10.32403/1998-6912-2019-1-58-79-88

STATE SUPPORT IN FINANCING HIGH-TECH SECTORS OF THE NATIONAL ECONOMY

M. I. Krupka, M. M. Yaremyk

*Ivan Franko National University of Lviv,
18, Svobody Avenue, Lviv, 79008, Ukraine
mariya.yaremyk@lnu.edu.ua*

In the article, the relevance of state support for high-tech industries of the national economy has been determined. The key features of high-tech industries in Ukraine have been considered. In particular, the dependence of the state on export of raw materials and semi-finished products, the reduction of the ratio of total expenditures for carrying out scientific and technical works to GDP, low level of research performance in the form of patents for utility models and low economic significance of innovative results that are determined by the monetary value of innovative products have been revealed. The above-mentioned indicators and their dynamics in recent years indicate the need for state support for the development of high-tech industries of the national economy.

The state and problems of the system of budget financing of innovation activity have been analyzed. Its insufficient volume and disadvantages of an optimal distribution of state financial resources in order to ensure the implementation of fundamental and applied research and scientific and technical developments have been revealed. Measures for improving the existing system of state support of high-tech branches of the economy and stimulating their export taking into account foreign experience have been suggested. The article focuses on the necessity of the development of public-private partnership, state order, the justified mechanism of providing state guarantees for accelerated transformation of scientific results into commercially-demanded innovative products, as well as constant monitoring of the efficiency of using budget funds, which would make possible adjustments to programs financing or taking into account actual problems in order to preserve the strategic direction and achieve the stated goals.

Keywords: *high-tech industries of the national economy, innovative activity, scientific and technical activity, competitiveness, state support, budget financing, public-private partnership, government order, development strategy.*

Стаття надійшла до редакції 19.04.2019

Received 19.04.2019